

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

до виконання розрахунково-графічного
завдання (контрольної роботи)

*(для студентів заочної форми навчання напряму підготовки
6.030504 «Економіка підприємства»
і слухачів другої вищої освіти
спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства»)*

Харків
ХНУМГ
2014

Внутрішній економічний механізм підприємства. Методичні вказівки до виконання розрахунково-графічного завдання (контрольної роботи) (для студентів заочної форми навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» і слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства») / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: Г. А. Жовтяк. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 22 с.

Укладач: к.е.н., доц. каф. ЕПМГ Г. А. Жовтяк

Рецензент: к.е.н., доц. Г. І. Базецька

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 29.08.2014 р.

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ.....	4
2 ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОГО ЗАВДАННЯ (КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ).	5
3 ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОГО ЗАВДАННЯ (КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ).....	9
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	19

1 ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Реформування економіки України створює умови і робить необхідним перехід до нової ідеології управління, нової базової концепції. Підготовка спеціалістів з економіки підприємства вимагає широкого кола знань, у тому числі внутрішнього економічного механізму функціонування підприємства, тобто знання таких економічних відносин всередині підприємства, які формуються згідно з його виробничою та організаційною структурою.

Вивчення дисципліни “Внутрішній економічний механізм підприємства” передбачає засвоєння студентами (слухачами) теоретичних положень про структуру, принципи побудови та закономірності функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства, його нормативну базу, планування, контроль, оцінку діяльності підрозділів, матеріальне стимулювання їх трудових колективів, методичні основи аналізу та оптимізації операційної системи підприємства, а також оволодіння практичними навичками і вміннями обґрунтовувати форми внутрішнього економічного управління, обчислювати планові показники діяльності підрозділів, оцінювати їх виконання та розробляти системи матеріального стимулювання розвитку їх ефективності.

Мета вивчення дисципліни “Внутрішній економічний механізм підприємства” – оволодіння знаннями про структуру, принципи побудови та закономірності функціонування внутрішнього економічного механізму підприємства, а також формування сучасного економічного мислення, глибокого комплексного розуміння проблем управління діяльністю підрозділів підприємства та опанування навичками їх практичного розв’язання.

Розрахунково-графічне завдання (контрольна робота) має своєю метою перевірити й закріпити теоретичні знання з курсу. Питання, включені до роботи, охоплюють такі основні теми курсу:

- Тема 1.* Загальні основи теорії господарського механізму.
- Тема 2.* Політекономічні аспекти функціонування господарського механізму.
- Тема 3.* Еволюція розвитку господарського механізму.
- Тема 4.* Структура і форми функціонування внутрішнього економічного механізму.
- Тема 5.* Внутрішні ціни та методи їх формування.
- Тема 6.* Система і порядок планування.
- Тема 7.* Виробнича програма та її ресурсне обґрунтування.
- Тема 8.* Механізм контролю та стимулювання діяльності підприємства.

Тема 9. Матеріальна відповідальність за результати роботи.

Тема 10. Аналіз системи «витрати-випуск-прибуток».

Тема 11. Регулювання та оцінка виробничих запасів.

Тема 12. Адаптація операційної системи до зміни її завантаження

Тема 13. Внутрішня економічна діагностика.

Тема 14. Сучасний стан та перспективи розвитку внутрішнього економічного механізму на вітчизняних підприємствах

Розрахунково-графічне завдання (контрольна робота) складається з титульного аркуша, змісту, повного розкриття однієї теоретичної теми, розв'язання завдань, списку використаних джерел. Роботу оформляють у вигляді розрахунково-пояснювальної записки рукописним або машинописним (на ПК) способом на одній стороні паперу формату А4 (210x297 мм) відповідно до правил оформлення наукової, методичної і технічної документації. Допускається написання роботи в шкільному зошиті при дотриманні вимог (1,5 рукописного тексту – 1 друкарського тексту) до загального обсягу роботи. Титульний аркуш виконують за встановленою формою. Обсяг теоретичної частини – 10-12 сторінок формату А4. Тему для виконання теоретичної частини роботи студенти (слухачі) вибирають самостійно (узгодивши з викладачем). На титульній і останній сторінках студент (слухач) ставить свій підпис і дату завершення роботи.

2 ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОГО ЗАВДАННЯ (КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ)

1. Призначення ВЕМП в ринкових умовах господарювання.
2. Напрямки розбудови ВЕМП.
3. Методи дослідження ВЕМП, їх характеристика.
4. Історичне становлення ВЕМП на вітчизняних підприємствах.
5. Виробничо-організаційна структуризація підприємства.
6. Гнучкість структури підприємства як умова пристосування виробничої системи до змін.
7. Адаптація виробничої системи, її складові.
8. Вплив типу підприємства на його виробничу структуру.
9. Економічна структуризація підприємства.

10. Вплив типу підприємства на вибір організаційної структури.
11. Характеристика організаційного середовища підприємства та його елементів.
12. Характеристика різних типів організаційних структур управління підприємства (лінійної, функціональної, змішаної, дивізійної, матричної, корпоративної тощо): їх переваги та недоліки.
13. Особливості горизонтального та вертикального координування організаційних структур підприємства.
14. Сучасні тенденції трансформації організаційно-виробничих структур.
15. Економічний механізм як система чинників, що забезпечує реалізацію економічних інтересів.
16. Структура внутрішнього економічного механізму.
17. Різновиди форм функціонування ВЕМП.
18. Еволюція економічного механізму вітчизняних підприємств.
19. Передумови функціонування внутрішнього економічного механізму.
20. Світовий досвід організації внутрішніх економічних відносин.
21. Докладна характеристика методів формування внутрішніх цін.
22. Специфіка застосування внутрішніх цін у практиці господарювання вітчизняних підприємств.
23. Специфіка застосування внутрішніх цін у практиці господарювання зарубіжних підприємств.
24. Внутрішні ціни як інструмент організації внутрішньовиробничих відносин.
25. Стратегія і тактика ціноутворення на підприємстві.
26. Формування внутрішніх цін на продукцію підрозділів – центрів витрат.
27. Структура внутрішніх цін на продукцію підрозділів – центрів прибутку.
28. Система та зміст внутрішніх планів.
29. Зв'язок внутрішньофірмового планування з плануванням діяльності підприємства в цілому.
30. Особливості внутрішньофірмового планування.
31. Принципи і методи розроблення внутрішніх планів на підприємстві.
32. Техніко-економічне планування як різновид внутрішнього планування.
33. Оперативно-календарне планування як різновид внутрішнього планування.
34. Нормативна база планування діяльності підприємства.
35. Особливості розробки виробничої програми в допоміжних підрозділах підприємства.

36. Особливості та порядок розробки виробничої програми підрозділів, що виготовляють готову продукцію.
37. Визначення ступеня завантаження та пропускної спроможності устаткування, яке бере участь у виробництві товарів.
38. Критерії оптимізації роботи виробничої системи на основі раціонального обґрунтування виробничої програми підприємства.
39. Формування виробничих процесів на засадах партійних процесів.
40. Обґрунтування трудомісткості виробничої програми.
41. Структура змінних та постійних витрат, особливості управління та регулювання ними.
42. Порядок розробки кошторису підрозділу та його функції.
43. Методика обчислення прямих планових витрат при калькулюванні собівартості продукції.
44. Інвестиційні та поточні витрати підприємства.
45. Особливості формування кошторисів підрозділів підприємства.
46. Формування загальновиробничих витрат підрозділу.
47. Прикладне застосування АВС-аналізу відповідно до послідовності його здійснення на конкретному підприємстві.
48. Сутність узагальненої оцінки діяльності підприємства на основі коефіцієнта трудового внеску.
49. Основні показники визначення роботи внутрішньокоопераційних цехів.
50. Показники оцінки виконання плану з номенклатури.
51. Напрямки обчислення ритмічності виробництва.
52. Визначення комплектності виробництва.
53. Визначте зв'язок контролю і планування.
54. Технічний контроль (контроль якості продукції): сутність, завдання і особливості.
55. Контроль трудової дисципліни (якості праці).
56. Значення контролю поточних витрат і результатів виробництва в діяльності підрозділів.
57. Звітність підрозділів, її зміст і періодичність.
58. Особливості оцінки діяльності допоміжних підрозділів підприємства.
59. Формулювання функції витрат, у якій змінюється обсяг продукції.
60. Порядок здійснення контролінгу на вітчизняних підприємствах.
61. Роль, форми і джерела стимулювання діяльності внутрішнього економічного механізму підприємства.
62. Стимулююча функція оплати праці.

63. Оплата праці за кінцевими результатами і її стимулююча роль.
64. Стимулююча роль оплати праці через участь у прибутках підприємства.
65. Передовий досвід і тенденції в оплаті праці.
66. Напрямки удосконалення форм оплати праці та підвищення їх стимулюючої ролі.
67. Теорії мотивації та їх практичне застосування.
68. Формування ефективного механізму стимулювання на підприємстві.
69. Особливості оформлення внутрішніх претензій.
70. Особливості обчислення заподіяних збитків підприємству.
71. Структура і роль матеріальної відповідальності на підприємстві.
72. Система лінійних підрозділів підприємства та розділення відповідальності між ними за неналежне виконання зобов'язань.
73. Система управління претензійною роботою на підприємстві.
74. Відповідальність підприємства перед державою і споживачами за якість продукції.
75. Матеріальна відповідальність перед державою за умови функціонування й додержання чинного законодавства.
76. Роль господарських договорів у забезпеченні матеріальної відповідальності.
77. Зв'язок матеріальної відповідальності підприємства в цілому та його підрозділів.
78. Концепція операційного лівериджу (важеля).
79. Формування виробничої програми та програми збуту продукції на основі CVR-аналізу.
80. Прикладне застосування концепції визначення беззбитковості виробництва.
81. Роль матеріальних витрат у формуванні вартості продукції та прибутку.
82. Вплив постійних витрат на прибутковість діяльності підприємства.
83. Беззбитковість та безпека операційної діяльності підприємства і його підрозділів.
84. Залежність прибутку від операційної активності підприємства.
85. Роль виробничих запасів, їх природно-речовинний склад.
86. Сучасні системи управління запасами, їх особливості.
87. Характеристика системи управління запасами “точно за часом”.
88. Особливості системи управління запасами “мінімум-максимум”.
89. Структура перерозподілу виробничих запасів на вітчизняних підприємствах відповідно до чинного законодавства.

90. Нормативно-правові основи здійснення регулювання запасів на підприємствах. Характеристика існуючих обмежень.
91. Прикладні аспекти оцінки системи управління запасами.
92. Вплив вибору методу оцінки запасів на собівартість продукції.
93. Адаптаційна модель Г. Фанделя на основі виробничої функції Гутенберга.
94. Попередня оптимізація для вирішення завдання оптимальної адаптації.
95. Вплив функції витрат на адаптаційні процеси вітчизняних підприємств.
96. Роль економіко-математичного моделювання адаптаційних систем.
97. Створення керованої системи управління адаптаційними процесами.
98. Форми адаптації операційної системи.
99. Варіанти придбання устаткування.
100. Лізинг як форма придбання устаткування.

3 ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДО РОЗРАХУНКОВО-ГРАФІЧНОГО ЗАВДАННЯ (КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ)

Завдання №1

Визначити норму виробничого запасу матеріалу А в днях середньодобового споживання і норматив запасу в натуральному вимірюванні. Матеріал А постачається підприємству рівномірно транзитом від трьох заводів-постачальників. Вихідні дані для розрахунку наведені у табл. 3.1. У завданні прийнято, що двох постачань матеріалу А на підприємство в один календарний день немає.

Методичні вказівки до розв'язання завдання №1

Виробничими запасами вважаються матеріали, що надійшли до споживача, ще не використані і не піддані обробці, незалежно від місця їх зберігання.

При нормуванні виробничий запас залежно від умов утворення та призначення поділяється на поточний, страховий і підготовчий. Норма виробничого запасу показує середній запас матеріалу, необхідний для забезпечення безперервності процесу виробництва, і вимірюється у відносних величинах – днях середньодобового виробничого споживання кожного виду матеріальних ресурсів.

Норматив виробничого запасу матеріалів у натуральному вимірі розраховується як добуток норми запасу в днях на величину середньодобового виробничого споживання матеріалів у натуральному вимірі.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані до завдання №1

Показник	Варіант (остання цифра шифру)									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Річний обсяг споживання матеріалу на підприємстві ПВ, т	720	900	1440	1080	1260	1620	1800	1980	2160	2340
Питома вага постачань заводу від загального обсягу, %:										
n1	30	40	30	25	40	50	40	20	50	40
n2	30	20	30	25	20	30	40	20	20	20
n3	40	40	40	50	40	20	20	60	30	40
Величина партії відвантаження із заводу, т:										
g1	36,0	45,0	36,0	34,0	30,0	45,0	36,0	49,0	60,0	48,0
g2	24,0	30,0	54,0	22,0	45,0	45,0	45,0	33,0	54,0	45,0
g3	36,0	41,0	48,0	45,0	45,0	34,0	24,0	60,0	58,0	58,0
Норма страхового запасу $T_{стр}$, дні	18	20	25	22	24	20	23	18	24	22
Норма підготовчого запасу $T_{під}$, дні	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

У даному завданні норму виробничого запасу в днях середньодобового споживання розраховують за формулою:

$$T_{вз} = T_{ном} + T_{стр} + T_{під}, \quad (3.1)$$

де $T_{ном}$ – норма поточного запасу матеріалу в днях середньодобового споживання;

$T_{стр}$ – норма страхового запасу матеріалу в днях середньодобового споживання;

$T_{\text{нід}}$ – норма підготовчого запасу в днях середньодобового споживання.

Норма поточного запасу $T_{\text{ном}}$ в цьому випадку дорівнює половині середньої тривалості інтервалу між поставками матеріалу й розраховується за формулою:

$$T_{\text{ном}} = \frac{1}{2} \times \frac{360}{K_1 + K_2 + K_3}, \quad (3.2)$$

де K_1, K_2, K_3 – кількість поставок матеріалу відповідно від першого, другого й третього постачальника;

360 – прийнята для розрахунків кількість днів у році.

Кількість поставок i -го постачальника в цьому випадку визначається діленням загального обсягу поставок цього постачальника на відповідну для нього величину партії відвантаження:

$$K_i = \frac{ПВ \times n_i}{100 \times g_i}. \quad (3.3)$$

Норматив виробничого запасу матеріалу в натуральному вимірі N розраховують за формулою:

$$N = \frac{ПВ \times T_{\text{вз}}}{360}. \quad (3.4)$$

Завдання №2

На підставі планово-звітних показників матеріальних запасів складу та реалізації продукції визначити для кожної групи матеріалів:

- 1) обсяг реалізації продукції зі складу за рік;
- 2) абсолютне й відносне скорочення або збільшення фактичного середньорічного запасу у порівнянні з нормативним;
- 3) прискорення або сповільнення обіговості продукції у порівнянні з планом.
- 4) обсяг вилучених з матеріальних запасів обігових коштів внаслідок прискорення обіговості матеріальних запасів або обсяг необхідних додаткових обігових коштів під понаднормативне зберігання запасу.

На підставі розрахункових показників студенту (слухачу) необхідно

написати висновки про: виконання плану завезення продукції на склад; виконання плану реалізації зі складу; стан матеріальних запасів на складі.

Вихідні дані для розрахунку наведені в таблиці 3.2.

Методичні вказівки до розв'язання завдання №2

Для розв'язання завдання вихідні дані переносять в таблицю 3.3, що використовується для проведення розрахунків. Порядок одержання окремих показників наведений у відповідних графах таблиці 3.3.

Після розрахунку аналітичних показників для окремих типів матеріалів необхідно одержати показники планового й фактичного обсягу оборотних коштів для всіх матеріалів (разом гр. 17 і разом гр. 19), а також визначити абсолютний і відносний обсяг відвернених або додатково притягнутих оборотних коштів (разом гр. 21) і показники оборотності продукції.

Таблиця 3.2 – Вихідні дані до завдання №2

Варіант Варіанта цифра (остання цифра навчального шифру)	Тип матеріалу	Одиниця вимірювання	Ціна одиниці продукції, грн.	Залишок на початок року		Залишок на кінець року		Завіз на склад за рік	
				за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично
0,1,4,6,9	А	т	96,0	40	32	50	44	4120	4840
2,5,6,7,9	Б	т	74,0	33	36	38	26	2440	2760
3,5,7,6,8	В	м ³	82,0	120	150	140	170	15400	13200
0,1,2,4,9	Г	м ²	12,0	560	600	420	680	64000	58000
0,3,4,7,8	Д	кг	0,8	2600	2800	2500	2700	84000	76000
0,3,5,6,7	Е	кг	2,0	1200	1400	900	400	76000	63000
1,3,4,6,8	Ж	т	87,0	12	13	143	10	300	320
1,2,5,7,8	З	м ³	83,0	15	18	12	10	180	160
1,2,4,5,9	И	кг	3,0	1800	2000	1600	1700	64000	48000
0,2,3,8,9	К	кг	5,0	2000	1600	1800	3800	32000	30600

Таблиця 3.3 – Аналіз планово-звітних показників запасів складу

Т	о	д	и	н	и	Ц	на	З	З	Завезення на склад за рік				Реалізація зі складу за рік				Середньорічний запас (залишок)				Відхилення середньорічного запасу від норми "+"-перевищення "-"-зниження		Число обігів (коефіцієнт обіговості за рік)		Тривалість одного обігу у днях		З	м	і	н	н	н											
										за планом		фактично		за планом		фактично		за нормою		фактично																								
										а	т	і	р	р	о	д	у	у	у	у	у	у	у	у	у	у	у							у	у	у	у	у	у	у	у	у	у	у
н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н	н															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26																			
								гр. 8 x гр.3		гр.10 x гр.3	гр.4 + гр.8 - гр.6	гр.12 x гр.3	гр.5 + гр.10 - гр.7	гр.14 x гр.3	(гр.4 + гр.6) / 2	гр.16 x гр.3	(гр.5 + гр.7) / 2	гр.18 x гр.3	гр.18- гр.16	гр.20 x гр.3	гр.13/ гр.17	гр.15/ гр.19	360/ гр.22	360/ гр.23	гр.24- гр.25																			
Разом								СУММ (гр.9)		СУММ (гр.11)		СУММ (гр.13)		СУММ (гр.15)		СУММ (гр.17)		СУММ (гр.19)		СУММ (гр.21)	СУММ (гр.13)/ СУММ (гр.17)	СУММ (гр.15)/ СУММ (гр.19)	360/ СУММ (гр.22)	360/ СУММ (гр.23)	СУММ (гр.24)- СУММ (гр.25)																			

Завдання №3

Протягом місяця компанії потрібно 2 види побутової техніки для організації продажів. Протягом даного періоду часу по кожному виду визначте:

- а) оптимальну кількість закупаваної побутової техніки;
- б) оптимальна кількість замовлень;
- в) оптимальні змінні витрати за зберігання запасів;
- г) різницю між змінними витратами по оптимальному варіанту і випадком, коли покупка всієї партії проводиться в перший день місяця.

Методичні вказівки до розв'язання завдання №3

а). Оптимальну кількість закупаваної побутової техніки протягом місяця обчислимо за такою формулою:

$$K_o = \sqrt{\frac{2B_3P}{I_3}}; \quad (3.5)$$

де B_3 – вартість замовлення партії товару (дол. США);

P – потреба в побутовій техніці протягом місяця (шт.);

I_3 – витрати зберігання одиниці товару протягом місяця (дол. США).

б). Оптимальну кількість замовлень побутової техніки протягом місяця обчислимо за формулою:

$$Ч = \sqrt{\frac{PI_3}{2B_3}}; \quad (3.6)$$

в). Оптимальні змінні витрати за зберігання запасів протягом місяця обчислимо за наступною формулою:

$$I_o = \sqrt{2PI_3B_3}; \quad (3.7)$$

г). Різницю між змінними витратами по оптимальному варіанту і випадком, коли покупка всієї партії проводиться в перший день місяця, обчислимо за такою формулою:

$$E = \frac{I_3 P}{2} + B_3 - I_0 \quad (3.8)$$

Таблиця 3.4 – Вихідні дані до завдання №3

Варіант (остання цифра шифру)	Потреба в побутовій техніці протягом місяця, шт.		Вартість замовлення партії товару, дол. США		Витрати зберігання одиниці товару протягом місяця, дол. США	
	Товар 1	Товар 2	Товар 1	Товар 2	Товар 1	Товар 2
1	11	0	67	84	9	73
2	45	55	83	54	36	79
3	78	59	91	9	73	45
4	76	32	91	22	91	76
5	10	57	72	26	48	16
6	34	14	75	90	55	69
7	7	44	86	83	84	97
8	41	39	18	97	7	79
9	56	96	29	10	99	2
10	36	11	80	58	86	65

Завдання №4

Розрахувати параметри системи управління запасами з фіксованим інтервалом часу між замовленнями, якщо:

Таблиця 3.5 – Вихідні дані до завдання №4

Варіант (остання цифра шифру)	Потреба в матеріалах, шт.	Число робочих днів у році, дні	Оптимальний розмір замовлення, шт.	Час поставки, дні	Можлива затримка у поставках, дні
1	1550	226	75	10	2
2	1566	226	76	10	2
3	1581	226	77	10	3
4	1597	226	78	10	4
5	1613	226	79	10	2
6	1629	226	80	10	1
7	1645	226	81	10	1
8	1662	226	82	10	3
9	1678	226	83	10	2
10	1695	226	84	10	2

Провести графічне моделювання роботи системи управління запасами з фіксованим інтервалом часу між замовленнями при наявності збоїв в поставках, використовуючи результати розрахунків.

Методичні вказівки до розв'язання завдання №4

Оптимальний розмір замовлення безпосередньо не використовується в роботі системи з фіксованим інтервалом часу між замовленнями, але дає можливість запропонувати ефективний інтервал часу між замовленнями, величина якого використовується в якості вихідного параметра. Відношення величини потреби до оптимального розміру замовлення дорівнює кількості замовлень в заданий період. Число робочих днів у заданому періоді, віднесене до кількості замовлень, дорівнює інтервалу між замовленнями, який відповідає оптимальному режиму роботи системи.

Таким чином, інтервал часу між замовленнями можна розрахувати по формулі

$$I = N \times \frac{K_o}{P}, \quad (3.9)$$

де I – інтервал часу між замовленнями, дні;

N – число робочих днів в періоді, дні;

K_o – оптимальний розмір замовлення, шт.;

P – потреба, шт.

Таблиця 3.5 – Розрахунок параметрів системи управління запасами з фіксованим інтервалом часу між замовленнями

№ п/п	Показник	Порядок розрахунку
1	Потреба, шт.	—
2	Інтервал часу між замовленнями, дні	див. формулу (3.9)
3	Час поставки, дні	—
4	Можлива затримка у поставках, дні	—
5	Очікуване денне споживання, шт./день	[1] : [число робочих днів]
6	Очікуване споживання за час поставки, шт.	[3] x [5]
7	Максимальне споживання за час поставки, шт.	([3] + [4]) x [5]
8	Гарантійний запас, шт.	[7] - [6]
9	Максимальний бажаний запас, шт.	[8] + [2] x [5]

У системі з фіксованим інтервалом часу між замовленнями останній видається в фіксований момент часу. Розмір замовлення має бути перерахований таким чином, щоб поставка поповнила запас до максимального бажаного рівня:

$$PЗ = МБЗ - ПЗ + ОС, \quad (3.10)$$

де $PЗ$ – розмір замовлення, шт.;

$МБЗ$ – максимальний бажаний запас, шт.;

$ПЗ$ – поточний запас, шт.;

$ОС$ – очікуване споживання за час поставки, шт.

Збої в постачаннях можуть бути пов'язані з наступними моментами:

- затримка поставки;
- передчасна поставка;
- неповна поставка;
- поставка завищеного обсягу.

Система з фіксованим інтервалом часу між замовленнями не орієнтована на облік збоїв в обсязі поставок. У ній не передбачені параметри, в таких випадках підтримуючі систему в бездефіцитному стані.

Припустимо, що початковий обсяг запасу відповідає максимальному бажаного запасу. Як видно з рисунок 3.1, при відсутності збоїв в поставках надходження замовлення відбувається в момент, коли досягається гарантійний рівень запасів. Розрахований за формулою (3.10) розмір замовлення поповнює запас до максимального бажаного рівня.

На рисунку 3.2 перша поставка здійснюється із затримкою, яка дорівнює максимально можливій. Це призводить до використання гарантійного запасу, і виникає необхідність у його поповненні. Перша поставка поповнює запас до рівня менше граничного. При розрахунку розміру другого замовлення облік поточного запасу і розміру першого замовлення, яке ще не надійшло, дозволяє при надходженні другого замовлення без затримок поповнити запас до максимального бажаного рівня.

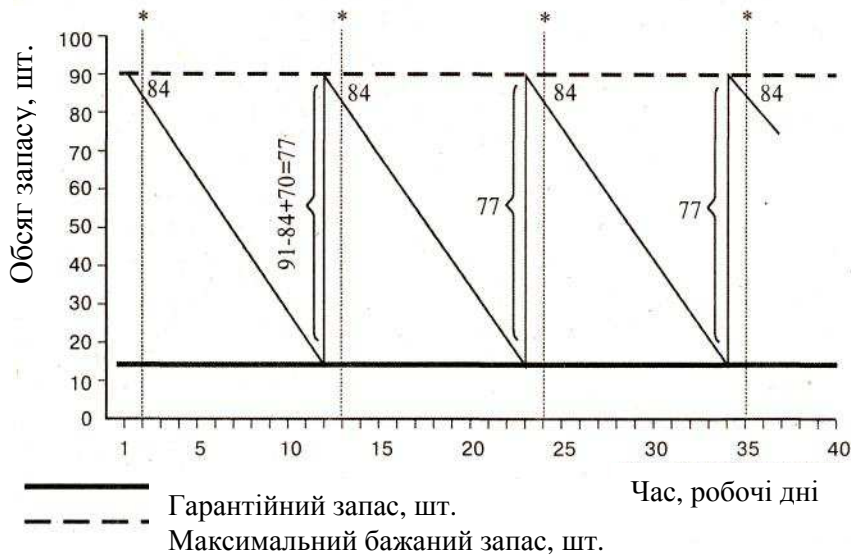

Рис. 3.1 – Графічна модель роботи системи управління запасами з фіксованим інтервалом часу між замовленнями при відсутності збоїв у поставках

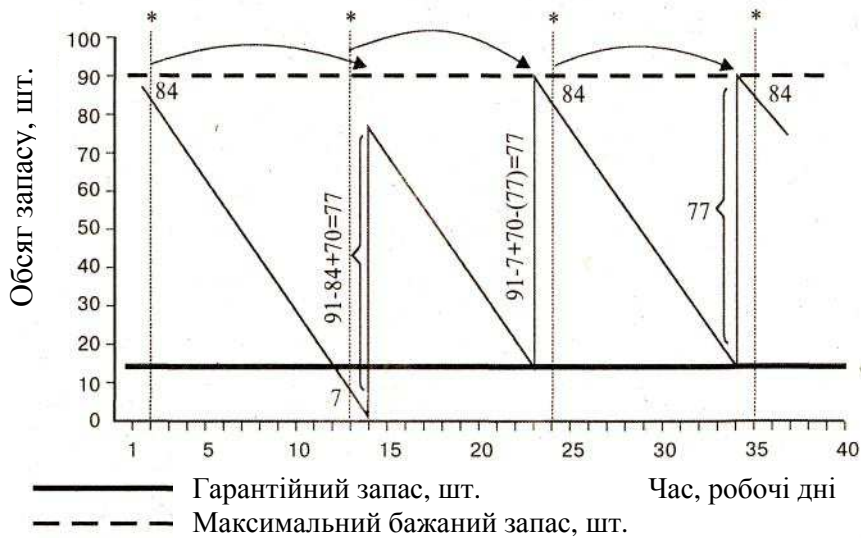

Рис. 3.2 – Графічна модель роботи системи управління запасами з фіксованим інтервалом часу між замовленнями при наявності однієї затримки у поставках

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Беляев А. А. Механизм хозяйствования: Сущность и формы управления. – К.: Вища школа, 1990. – 147 с.
2. Бунич П. Г. Хозяйственный механизм развитого социализма. Сущность, структура, проблемы и перспективы. – М.: Наука, 1980. – 352 с.
3. Внутрішній економічний механізм підприємств : конспект лекцій / І. В. Кошкалда, В. Є. Роганіна, О. М. Литвинова ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х. : ХНАУ, 2008. – 188 с.
4. Внутрішній економічний механізм підприємства : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. І. Чернодон ; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль : Крок, 2010. – 270 с.
5. Внутрішній економічний механізм підприємства : навч.-метод. посіб. для студ. спец. 7.050107 "Економіка п-ва" ф-ту економіки і орг. книжк. справи, заоч. ф-ту та ф-ту перепідгот. і підвищ. кваліфікації кадрів / О. І. Гузела; Укр. акад. друкарства. – 2-е вид., допов. і переробл. – Львів : Укр. акад. друкарства, 2006. – 71 с.
6. Внутрішній економічний механізм підприємства. Конспект лекцій (для студентів заочної форми навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» і слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства») / Н. В. Шокурова, Г. А. Жовтяк; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 119 с.
7. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посібник / П. В. Круш, С. О. Тульчинська, Р. В. Тульчинський – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 206 с.
8. Внутрішній економічний механізм підприємства: навч. посібник / За ред. М. Г. Грещака. – К.: КНЕУ, 2001. – 192 с.
9. Внутрішній економічний механізм підприємства: Навчально-методичний комплекс для студентів заочно-дистанційної форми навчання з напряму «Економіка та підприємництво» за спеціальністю «Економіка підприємства» за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр з економіки та підприємництва / О. О. Гетьман – Дніпропетровськ: ДУЕП, 2005. – 79 с.
10. Економіка підприємства: підручник / За ред. С. Ф. Покропивного, – К.: КНЕУ, 2000.

11. Економіка підприємства: підручник/ за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2004. – 648 с.
12. Економічна енциклопедія: у трьох томах / С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – Т1. – 864 с.
13. Економічна енциклопедія: у трьох томах. / С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – Т2. – 848 с.
14. Економічна енциклопедія: у трьох томах. / С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – Т3. – 952 с.
15. Козловський В. О. Структурна модель формування внутрішнього економічного механізму. / В. О. Козловський, Л. Г. Дончак // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2009. – №5. – С. 37 – 39.
16. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией: учебник. – М.: Русская деловая литература, 1998. – 768 с.
17. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией: учебник. – М.: Русская деловая литература, 1998. – 768 с.
18. Кульман А. Экономические механизмы: пер. с франц./общ. ред. Н. И. Хрустальной. – М.: АО Издательская группа «Прогресс», «Универс», 1993. – 192 с.
19. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Внутрішній економічний механізм підприємства» (в блок-схемах)/ Г. В. Стадник, Л. Г. Чеканова, І. І. Килимник, В. І. Торкатюк, ред. М. З. Аляб'єв; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2005.
20. Осипов Ю. М. Опыт философии хозяйствования. – М.: Изд-во МГУ, 1990. – 382 с.
21. Осипов Ю. М. Основы теории хозяйственного механизма. – М.: Изд-во МПУ, 1994. – 368 с.
22. Павлов В. І., Кривов'язюк І. В. Економічний механізм функціонування підприємства. – Луцьк: Надстир'я, 1999. – 120 с.
23. Райзберг Б. А. Курс управления экономикой. – СПб.: Питер, 2003. – 528 с.
24. Собственность и хозяйственный механизм в условиях обновления экономики / под ред. С. В. Мочерного. – Львов: Свит, 1992. – 176 с.
25. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 608 с.
26. Хозяйственный механизм в системе оптимального функционирования социалистической экономики / под ред. Н. П. Федоренко, Н. Я. Петракова. – М.: Наука, 1986.

27. Хозяйственный механизм общественных формаций / под ред. Л. И. Абалкина. – М. : Мысль, 1986.
28. Хозяйственный механизм предприятия: концепция, методы, практика / Минаев Э. С., Винес А. Р., Забреева Л. Р. и др.; под ред. Э. С. Минаева, А. Р. Винес. – М.: Издательство МАИ, 1991. – 208 с.
29. Экономический механизм управления развитием предприятий / Н. В. Алексеев и др. – Львов: Світ, 1991. – 154 с.

Навчальне видання

ВНУТРІШНІЙ ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА

Методичні вказівки

до виконання розрахунково-графічного
завдання (контрольної роботи)

*(для студентів заочної форми навчання напряму підготовки
6.030504 «Економіка підприємства»
і слухачів другої вищої освіти
спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства»)*

Укладач **ЖОВТЯК** Ганна Анатоліївна

Відповідальний за випуск *А. Є. Ачкасов*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2014, поз. 480М

Підп. до друку 09.09.2014 р.	Формат 60x84/16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,3
Тираж 50 пр.	Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.